

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 3 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

•Edinost.

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoldne.

Cena za vse leto s prilogo 7 for., za pol leta 5 for. 50 nov., za četrt leta 3 for. 75 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri upravništvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinosti je moč.

Res Tirolenses.

Pravica je podlaga držav! — tudi avstrijski ustavni zakoni zagotavljajo vsem narodnostim v Avstriji enake pravice. Čeprav v majhnem številu, živi v naši državi del Italijanov, okoli 600.000 duš; tudi tem pripadajo toraj po ustavnih zakonih pravice, zagotovljene ostalim narodom.

Ali glejmo, kako se izvršujejo v Avstriji ustavni zakoni: 600 tisoč Lahov ima več ljudskih in srednjih šol ter celo stolice na državnih vseučiliščih v Gradcu in Inomostu; tej peščici Lahov dovoljuje se uradovanje v laščini in sploh dovoljujejo se jim pravice, kakoršnih bi skoraj niti v Italiji ne imeli — a nam Slovencem, ki brojimo okoli 1 1/2 milijona, ki imamo za seboj v istej Avstriji ogromno število Slovanov, naših bratov, — nam kratijo se pravice ter se naš jezik celò v ljudskih šolah zatira.

Ali ni le to. Mi uže dolgo dolgo prosimo, tirjamo in molodvamo, naj se nam podeli zagotovljene nam pravice v šolah in uradih, da naš narod z drugimi v omiki napreduje ter ne zaostaja za drugimi; — a Lahi ne tirjajo le izpolnitve njim pripadajočih pravic, temveč tirjajo celò nemogoče. Hočejo namreč, da se mi raznarodimo, da se 1 1/2 milijon Slovencev čez noč pretvori v Lahe ter da se večina od nas zasedenih dežel združi z Italijo! To tirjajo tu pri nas na Primorskem, kder nas je vendar 3/4 skupnega prebivalstva. Ali ne le tukaj pri nas je Lahon nevaren Avstrijske državi, ki mu je polagoma izpolnila vse tirjatve ter dovolila popolno enakopravnost; še slabše se godi v tem obziru na Tirolskem.

Na spodnjem Tirolskem Irredenta javno kaže, kake so jej misli in težnje in kam ona cika; na spodnjem Tirolskem steza še več, nego pri nas grda zver Irredenta svojo strupeno glavico čez mejo ter hoče objeti italijanskega kralja Umberta.

Pravi izraz teh protiaustrijskih čutov od strani tirolskih Lahov je nedavno v Meranu izdana brošura z naslovom „Res Tridentinae“ (tridentinske stvari), v kojoj nam slika pisatelj narodov in separatistični tok na Trentinskem, dražeč in hujskajoč s tem isti narod. Na ta pamflet je odgovoril zadnjič nek uneti tirolski Avstrijec rezko in korenito v svojej v Inomostu

objavljenej brošuri: „Res Tirolenses“ (tirolske stvari). V njej kaj določno in neizpodbitno odgovarja na omenjeni pamflet ter slika prave tirolske razmere, podaja joč jih vladi in državnikom, da jih premislijo ter se z njimi okoriste.

Pred vsem so tirolski Lahi začeli udrihati po nakovalu, tirjajoč od vlade, da jih loči od ostale Tirolske ter ustanovi posebno deželo — hočejo namreč biti avtonomni, sami vladati in biti neodvisni. Ni kaj reči na to! Kdor nepristransko na to tirjatev pomisli, sprevidi koj, „da jih avstrijska vlada sama loči od svojega telesa ter jih podari Italiji, po katerej toliko trepenj!“

Tudi tržaški in sploh primorski irredentisti bi vladi za trenotek ploskali, ako bi jih ločila od nadležnih in v številu prevladajočih Slovanov, prepustivši jim tudi deželo, ter jim dala samostojnost. Saj bi tedaj ne manjkalo mnogo do časa rešitve iz avstrijskega jarma! Da je tendenca Lahov v spodnjem Tirolu enaka, ni nam treba praviti: čim prej smo ločeni od ostale Tirolske, tem bližje smo rešitvi! —

Javno se v Tirolu pridiguje, da je treba iz dežele prognati ter odvzeti javna administrativna in politična mesta vsem onim, ki niso polni narodnega (italijanskega) duha. Tirolski Lahi tedaj tirjajo, da se izmej njih iztirajo pravi avstrijski patrioti ter napolne njih mesta z Garibaldinci in sploh pritepenci iz Italije! V tem si tržaški in tirolski Lahoni lahko irredentarsko ročko podajo — sono pure fratelli di aangu e di idee! — Italijansko častnikarstvo razpravlja z vso ozbiljnostjo ločitev laškega Tirola od nemškega in „visoko-učeni“ tridentinski župan potuje celo h cesarju v Brunek, „da na tem mestu razloži živo potrebo ločitve laškega Tirola od nemškega“. Društvo „Pro patria“ se organizuje tako, kakor nemški Schulverein in celo lahoska tirolska duhovščina priporoča na Tirolskem svojim vernim, naj podpirajo to brezversko društvo ter tako donesajo kamen k proglašenju občne nevere in materijalizma! Bravi quei preti! Ne da bi ljudstvo pred takim nevarnim društvom svarili, ker poznat je njegov namen — Krista in njegovega namestnika iz šole! — podpirajo ga še in priporočajo ter si kopljejo jamo pod nogami.

Ni čuda po tem takem, da tirja tržaški mestni zbor, poznavajoč te razmere,

od našega škofa, da pošlje nekoliko kandidatov v duhovski stan studirat v Trident! Tržaški škof jih pa menda ne bode pošiljal, kajti pravemu duhovnemu višjemu pastirju se te ideje duhovnov gotovo studijo. —

Ali ne le to. Ustanovila se je v Tridentu tudi „Confederazione ginnastica Trentina“ z namenom, narodno hujskanje pretvoriti o poulično draženje. Austriacus v onej brošuri trdi dalje, unet od domoljubnih čutov: „Ta položaj je stvar politike sedanje vlade in posledica tega je umolk pravih avstrijskih čutov navdanih domoljubov“, — sploh nekaka zamoritev avstrijskih čutov.

Enako je tudi tu pri nas. Prišli so časi, ko pravi navdušeni Avstrijec v avstrijskem mestu ni varen svojega življenja; ko se dobri Avstrijec bombe mečejo; ko se zasramuje ali nesramno prezira vse, kar je avstrijskega — vse to pa v očigled državnih oblasti in njenih organov! Irredenta si lahko poda roko z ruskimi nihilisti: sredstva so jim enaka. In ta Irredenta procvita v vseh onih deželah, v katerih so Lahi naseljeni!

(Dalje prih.)

Emancipacija in ženstvo.

Večina žensk se bojuje dandanev za nekako samostojnost, katera bi jim imela zagotoviti razprostrano polje duševnega delovanja; z drugimi besedami: ženske tekmujejo v javnih službah z moškimi. Razni strokovnjaki so enake napore uže davno obsodili ter povdarjali, da ženske za razna poslovanja niti niso sposobne. Gotovo je velik razloček mej enim in drugim spolom, posebno v duševnem nadarjenju. — Ženska more vse to surevideti, kar možka pamet razume, vendar pa se ne zanima za vse ono, kar se možkemu važno dozdeva. Vsaka emancipacija, koja bi mogla ta razloček predreti, provzročila bi samo možke ženske in poženčene može.

Da je pa ženska emancipacija koristna, da, celo potrebna, dokler se giblje v določenih mejah, to nam jasno dokazuje prav sedaj tako nujno prašanje o ženskem zaslužku.

Dokazal je namreč v posebnem spisu prof. Elster, da je prvi vzrok današnjega

splošnega siromaštva ta, ker večina žensk v svojej lastnej obitelji ne more najti posla in zaslužka. Temu pa je v prvej vrsti vzrok — posebno pri nas v Trstu — velik razloček mej številom odraslih žensk, kakor tudi v drugej vrsti še posebna okolnost, da se mnogo možkih — bodi si radi slabega zaslužka, bodi si iz osebne nenaklonjenosti proti zakonu — ne oženi.

Statistične številke so nam dokazale, da žensko prebivalstvo prevaže možko za več postotkov. Poblížje preiskavanje o tej zadevi nam pa nasprotno dokazuje, da je narava sama prav za prav namenila, da ima biti število možkih vedno nad ženskimi. Tako vsaj je iz raznih statističnih zapisnikov razvidno, da spada poprečno na vsakih 100 novorojenih deklic 106 novorojenih dečkov. Razne okolnosti pa, koje uplivajo na možko dete, nasprotujejo prvej razmeri tako, da se število proti 17. letu jednači. Potem pa se prijavijo še drugi važni vzroki, kateri število možkih po 17letu še bolj zmanjšujejo. Da navedemo samo nekatere najškodljivejše: delo v zdravlju škodljivih tovarnah, pijančevanje, vojne in izseljevanje v prekomorske dežele. — Tako ostanejo slednjic ženske v večini. Še jasnejše nam tolmačijo te le številke. Poprečno pride od 10.—20. leta na 1000 možkih 1004 žensk; od 20.—30. na 1000 možkih 1024 žensk; pozneje pa naraste število uže na 1113.

Te številke nam tedaj dosti razumljivo dokazujejo, da se vse ženske ne morejo omožiti, tudi ako bi se vsi možki mogli ali hoteli ženiti, kajti pri nas si sme vsakdo eno samo družico izbrati. V mohamedanskih deželah bi seveda ta razloček na ženitev ne uplival veliko, kajti ako tudi nekateri tamo ne snubijo, vzamejo si zato drugi po 4—20 žen. — Zraven tega pa se še poprečno 10% možkih ne oženi in naraven nastopek je, da je primorano znatno število žensk, da si služijo samo vsakdanji kruh. Ta je vzrok prašanja o ženskem zaslužku in to prašanje je mati ženske emancipacije.

Uže Tacitus nam poroča, da je nakdanji položaj žene mej „barbari“ — mej koje smo pred starimi Rimljani naravno spadali tudi mi — bil povse drug od dan danes. Žena je imela skrbeti za vsakdanji živež, ona je morala sama opravljati vse težavne posle, kakor to razmerno še

PODLISTEK.

Strto srce!...

Po H. L. W. spisal Janko Leban.)

II.

(Dalje.)

Izpovedati sicer moramo, da je naš gozdnarski adjunkt imel uže prej marsikoje „znanje“, vendar še-le zdaj je v prvo občutil, kaj je prava ljubezen. Žalibog, kakor večina „prvih ljubeznij“, to i ta ni bila srečna. Oskrbnik Mretin je kmalu izvohal, da se Mretka i gozdnarski adjunkt nekam prerada gledata. Zatorej jima kategorično pove, da „iz te moke ne bode kruha“. Nesrečni mladenič si je stvar gnal tako k sreči, da je še istega večera krenil v gostilno, kjer si je, kakor Preširen, „z vinom preganjal skrbij oblake“.

Pozno v noč se je iz vaše gostilne vračal domov. Skovir je grozno skovikal s starega pokopališča v temno noč. Nebo je bilo prepreno s črnimi oblaki. Ne lune, ne nobene zvezdice nikjer! Le zdaj pa zdaj je grozno zablislilo ter zamolklo zagrmelo po gorah. A kaj se je menil mladenič za vse to? Domov gredočemu nesrečniku se je podilo sto in sto divjih mislij po vročej glavi; spotikal se je malo ne ob vsakem drugem koraku, kajti napil

se je bil vina čez mero. Ko je korakal prek trhle brvi, ki vodi čez šumečo gozdno reko, zdrsrne se mu; on izgubi ravnotežje ter telebne v propad... Tri dni pozneje vrže deroča voda mrtveca na breg. —

Uboga Mretka je bila vsa iz sebe, ko je slišala o tej nesreči. Jokala je, britko jokala za izgubljeno svojo prvo ljubeznijo.

Oskrbniku njenemu pa je bila stvar prav... .

Toda čas, ki izleči vse bolečine, pomogel je tudi Mretki. Umirila se je nekoliko, da-si ni bila več tako vesela kakor nekada.

III.

Tri leta so bila minila od teh dogodkov. Narava je obhajala svoje vstajenje; bilo je maja meseca. Povsod je bilo vse v najlepšem cvetju. Cvetice so pošiljale prijeten vonj v sinji zrak, a ptice so pele... . Mretka je sedela v svoji sobi ter žalostno gledala v probujeni božji svet. Bolj ko kedaj, davili so jo danes britki spomini.

Najhujša vseh je bolečin
V nesreči srečnih dni spomin.

Toda čemu bi lepa Mretka zmirom žalovala, navlasti ko:

Zdaj klije tebi dvojni cvet,
Pomladi cvet, čas mladih let?...

Osrčuj si raji besede pesnikove:

Ljubezen te je pogubila,
Mladosti zamorila cvet,
Ljubezen bode se vrnila
Prinesla srečo zdravje spet...

In res, ljubezen se je vrnila tudi za Mretko. To pa se je zgodilo tako-le:

V vas je prišel mlad tujec. Ustanovil se je v vaški gostilni. Rudečelici debeli krčmar Tone je pravil, da je „mladi gospod“ prinesel s sabo vse polno kovčegov, zabojčkov in stoval in da ga po ves dan ni domov. Enkrat ga je videl, kako je zamišljeno zrl v podrti grad nekdanjih starih vitezov; zopet drugikrat ga je našel začudeno virečega v velikansko skalovje. Nekega dne je mladi tujec šel v bližnjo vas, kjer je obédoval najstarše, na pol podrte tamošnje hiše. Kaj ne, čuden človek, mladi ta gospod!

Če so pa ljudje krčmarja povpraševali, kdo je prav za prav njegov gost, znal jim ni družega odgovarjati kakor: „On sebe imenuje „fotograf“; vedi ga Bog, kaj je to; jaz ne vem!“...

Nekega vročega dne o žetvi je mladi fotograf Ivan Senčar prišel blizu Mretinega domovanja, postavil tam svoj aparat, da bi naslikal hišo in njeno okolico. Ževke in ževci so pridno delali na polji. Od časa do časa je tekala Mretka k bližnjemu studentu z golico po vode žejnim ljudem. Fotograf, to videč, mislil si je: Tako znanje pri studenci ima zmerom nekaj idilično-

dražestnega! Torej se ne pomišlja dolgo, pusti svoj aparat z mirom ter steče za deklico, proseč jo, naj mu dovoli požirek hladne vode.

Mnogo sladkih besed je tu pri studenci povedal nekoliko plašnej deklici. Ljubeznivost mladeničeva naposled osrči Mretko ter ga vpraša, kaj li dela tam na grivi s svojo čudno „omaro“.

„Naslikal sem to-le hišo,“ odgovori fotograf. „Pojte z mano, da mi poveste, če se mi je slika dobro sponesla.“

Mretka nese ževcem golico vode ter odide potem s fotografom na grivo. Kako se začudi pogledavši tu na fotografovo pločo! „Oj ti moj ljubi Bog, saj to je res moja hiša!“

Fotograf pa vidno zadovoljen opomni: „Zelo bi bil srečen, če mi dovolite, da nasličem tudi krasni vaš obrazek!“

Mretka zarudi čez in čez po lici, ter zadrežna nekoliko časa molči. Ni vedela, bi li rekla: da, ali ne. Ničemernost in radovednost pa zmaga nad njo ter fotografu dovoli, da jo naslika.

Po nekoliko dneh je uže dobila iz fotografovih rok dobro zadeto svojo fotografijo.

Odsehdob sta si bila z mladim fotografom prijatelja. Naš umetelnik se je še dolgo mudil v vasi ter je slikal vse „vaské lepotice“. Ljudje so se mu čudili, kakor da je čarodejec. Najbolj pa je mej vsemi dekleti odlikoval lepo Mretko in

dandanes nahajamo pri Črnogorcih. Te razmere so se v teku stoletij tako spreobrnilo, da je prevzel možki spol težavno delo vsakdanjega zasluzka, toraj stvarajoči posel, mej tem ko je ženi ostalo samo ono opravilo, koje imenujemo dandanes „gospodinstvo“, to je posel v domačiji, opravi v lastnej rodbini. Da se ta jako važni zgodovinski razvoj ohrani, to je naloga in dolžnost vsake zdrave socialne politike.

Nastala je pa velika nevarnost in cel prevrat po splošnem razširjenju tovarn. Tovarne in velike delalnice ženske moči v mnogih opravkih bolj cenijo nego možke, kajti vsakdo ve, da se delalka ceneji dobi, kot delalec. Ogromno število žensk posljuje tedaj v raznih zavodih in to število raste še dandanes od dne do dne.

Zakaj pa ženske sploh tako v tovarne drvé, to je tudi lahko razumljivo. Žene iščejo zasluzka večinom iz potrebe, ker morajo tudi one pomagati domače ognjišče vzdržavati in se braniti lakote; dekleta pa — smelo se more trditi — le iz gizdavosti in iz pohlepnosti po raznih povžitkih. Dekle ima v tovarni lahko opravilo in vender zasluži v takej, skoraj neodvisnej službi toliko, da se more lišpati in o praznicah razvijati nekako navidezno blagostanje in — glavna stvar — v tovarni ni vedno svojemu gospodarju pred očmi, kakor v strogej zasebnej službi. —

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesarjevič Rudolf popotuje te dni po Bukovini, kder ga ljudstvo navdušeno sprejema.

Naučni minister je 1. t. m. izdal ukaz glede poduka klasičnih jezikov, ker deželna šolska oblastva tožijo, da vspehi v latinščini in grščini niso povoljni. Minister daje v tem ukazu poduk, kako bi se tem nedostatkom opomoglo in učenci boljše naučili latinščine in grščine. — Mi smo te menitve, da vsa ministrova priporočila dosti ali nič ne koristijo. Vzrok nepovoljnega vspeha leži v učenem értežu in tudi profesorjih; preveč je teorije in premalo prakse. Nekedanji učni načrt, ko so se učenci začeli učiti latinščino z lepim stavkom: „Initium sapientiae est timor Domini“, bil je mnogo boljši od sedanjega i nekedanji petošolec je znal latinščino boljše od sedanjega osmošolca. Mnogo profesorjev pa tudi svojo nalogo pretira, nekateri profesorji hočejo kar vso visoko učenost v mlade glave vcepiti, ozirajo se le na svoj predmet, za druge se pa nič ne brigajo, vsled tega si učenci ne pridobivajo temeljitega znanja, ampak le učenostne fraze, pa tudi večkrat propadejo nadarjene glave; ker skoraj noben človek nema posebnega daru za vse predmete, zato morajo učenci zanemarjati one predmete, za katere imajo poseben talent, da ne propadejo v onih, za katere imajo manj daru. To pa je velika napaka, ki pravej učenosti veliko škoduje. Ni človeka učenjaka v vseh predmetih, kako li bi učenci bili! Zelo potrebno bi bilo, da se učenec, ki ima za kak predmet poseben talent, tudi

vsak božji dan je imel kak opravke blizu njenega doma. A deklica je tudi rada gledala čednega mladeniča. Rada se je z njim shajala in s časom je dobila vanj tako zaupanje, da mu je odkrila vse svoje gorje. On ji je razodeval gorko sočutje in kmalu potem odkrjeta drug drugemu svojo ljubezen.

Ona sicer svojega Ivana ni ljubila z onim žarom prve ljubezni; a ljubila ga je vender. Godilo se ji je menda tako, kakor nam opisuje Pavlina Pajkova:

Sreč človeku v drugič ko se vname,
Prečudno njemu se odpró oči;
Več domišljija v mreže ga ne vjame,
In nad oblake duh mu ne zleti,
Prevdarjati življenja pota jame,
In združen biti je, kar si želi.

Ivan pa ji je ljubezen le — hlinil, hlinil iz — sebičnih namenov! Nekega dne reče svoji ljubici: „Mrečka, ti moraš od tod! Daj se razglasiti za polnoletno, prodaj svoje posestvo ter potuj z mano v mojo domovino, v prelepo primorsko mesto B. Tam se poročiva in živela bodeva na veke združena kot dva golobčka! kaj ne, da mi to rada storiš?”

Vroč poljub je bil namesto pritrilnega odgovora . . .

(Konec prih.)

posebno podpira pri učenju tega predmeta, pri drugih pa se z njim nekoliko milostljivo postopa. Rekli smo, da se pri učenju predalec sega, da je to resnica, prepriča se lahko vsak, ako vzame v roko razna letna šolska poročila; naleti v njih na članke i celo na naloge, ki niso za učence, ampak le za učenjake dotične stroke. Predalec se sega, zato se premalo dosega.

Prepoved izvožnje konj se prekličé. Dotična komisija v ministerstvu zunanjih zadev je zadnji teden to sklenola; vendar se določijo pota in postaje, kder bo ta izvožnja dovoljena.

Vnanje dežele.

Srbska kraljica se je iz Rusije zopet vrnola v Belgrad. Trdi se, da sta pri spravi mej kraljem in kraljico posredovala naš cesar in Ristič.

Bolgarsko prašanje je stopilo v novo važno dobo vsled volitve koburškega princa bolgarskim knezom. Poročamo toraj važnejše vesti o tej stvari po kronološnem redu: Trnovo 8. julija: Načelnik sobranja je brzojavil koburškemu princu: Poslanci velicega sobranja, navdušeni od velikih kreposti, ki dičijo vzvišeno osebo kraljeve Vaše visokosti, kakor tudi od živnega sočutja, katero gojite Vi za bolgarsko stvar, izvolili so danes v javnej seji kraljevo Vašo visokost slovesno in soglasno bolgarskim knezom. Ko prepoštljivo čestitam, izrekam srčne želje poslancev in vsega naroda, da blagovoli Vaša visokost, kakor hitro mogoče priti v Bolgarijo kakor vladar ljudstva, ki ima neomahljivo vero, da Vaša visokost posveti plemenito, drago življenje razvoju dežele in svobode, kakor tudi slavi bolgarskega naroda. — Vladarji in ministri pa so princu tako le brzojavili: Veliko sobranje je Vaše kraljevo visokost slovesno izvolilo bolgarskim knezom. Ko kraljevoj Vašej visokosti čestitamo, nadejamo se, da bo Vaša vlada in Vaša dinastija ena najsijajnejših v našej zgodovini. Živela kraljeva Vaša visokost na slavo i neodvisnost naše domovine. — Iz Londona, 8. julija: Londonski časniki odobravajo volitev koburškega princa. „Times“ pravijo, da Angleška in Italija, in skoraj gotovo tudi Turčija ne bodo nasprotne tej volitvi. — Iz Trnove, 8. julija: Koburški princ je načelniku sobranja tako le odgovoril: Ponosen in hvaležen sem za glasovanje velicega narodnega sobranja, katero je mene bolgarskim knezom izvolilo. Nadejam se, da bodem vreden zaupanja plemenitega bolgarskega naroda in pripravljen sem na poklic velicega narodnega sobranja priti na Bolgarsko, da posvetim svoje življenje sreči in blagostanju bolgarskega naroda, da le sprejme volitev turška vlada ter jo potrde velevlasti. Prosim vas, naznanite srčno mojo zahvalo vsem narodnim zastopnikom, ki so me izvolili z ganljivo enodušnostjo za svojega kneza in po poslancih izrecite to zahvalo tudi vsemu bolgarskemu ljudstvu. — Skoraj enako je odgovoril princ tudi bolgarskej vladi in ministrom. — Iz Carigrada, 9. julija: Bolgarski opravnik Vukovič je velikemu vezirju izročil noto, v kateroj se mu naznanja izvolitev koburškega princa za bolgarskega kneza in da je ta predstol sprejel ter se zahteva, naj ga turška vlada potrdi. Iz Trnove 9. julija. Mej vladarji in ministri je zarad neke vojaške parade vstal razpor. Vsled tega so vladarji odstopili in sobranju na voljo dali, naj razsodi, ali imajo odstopiti vladarji, ali pa ministerstvo. Sobranje pa si prizadeva spravo napraviti mej prepirajočima strankama in skoraj gotovo ne sprejme odstopa ni ene ni druge.

Iz Trnove 10. julija: Sobranje je danes izvolilo deset poslancev, ki ponesó volilne spise koburškemu princu ter mu izročé prisojno, naj se brez odloga napoti v Bolgarijo. Ako princ ne pride takoj, razidejo se udje sobranja, ako pa se takoj napoti v Bolgarijo, ostanejo poslanci zarad prisega zbrani. — Sobranje je izreklo, da ni opravičeno, pečati se s pravdo mej vladarji in ministerstvom, zavrglo pa je odstop vladarjev ter jim naročilo, naj ostanejo do knjezevega prihoda, da njemu vlado izročé. Vladarji pa so sprejeli odstop ministerstva ter naročili Stojlovu, naj sestavi novo ministerstvo. Iz Petersburga, 10. julija: „Journal de St. Petersburg“ kaže na to, da Rusija nikoli ni pripoznala sobranja, katero je koburškega princa izvolilo bolgarskim knezom; a tem je vse rečeno. — Iz Carigrada 11. julija: Tukaj se trdi, da Nemčija ne potrdi koburškega princa za bolgarskega vladarja.

Italijanski senat je 8. t. m. dovolil kredit za Afriko.

Poprejšnji francoski vojni minister Boulanger je 8. t. m. zapustil

Pariz ter se odpeljal v Clermont, kder prevzame vojaško poveljstvo. Najmanj 80.000 ljudi se je zbralo na kolodvoru, ki so mu živo klicali: Vive Boulanger, pa ne le to, mnogo ljudi je légo na šine pred hlaponom, da vlak ni mogel oditi; še le, ko je Boulanger po strankej poti prišel do druge postaje, mogel se je vlak odpeljati. Tudi na drugih postajah je Boulangerja ljudstvo enako navdušeno pozdravljalo in enako sprejelo tudi v Clermontu. Toliko slavljenje je francoskej vladi jako neprijetno, pa tudi nevarno njej in sploh miru mej Francozi i Nemci, toliko bolj, ker ta mir visi uže, kakor Damoklejev meč, na tanke niti.

Angleške-turško pogodbe za stran Egipta sultan še ni podpisal, pričakuje pa se, da se zgodi to te dni, ker so neki Nemčija, Avstrija in Italija stopile na angleško stran in se pogodbi le Rusija in Francija upirali. Te dni se ta stvar mora rešiti.

DOPISI.

Iz tržaške okolice, 6. julija. — V nedeljo 3. t. m. je bil pri sv. Ivanu navadni okoličanski ples, ali takozvana šagra. Lani ga ni bilo, ker prav v tem času je v Trstu kraljevala huda kolera. In zato se je mislilo, da bode letos bogve koliko ljudstva. A bilo ga je toliko, da bi skoraj rekel: več plesalcev kakor gledalcev. Enako je bilo tudi v Rocolu. — Parterij! (najemniki plesa) kaj mislite, da niste razobesili nobene slovenske zastave in pustili, da so se po plešišču razlegale ostudne italijanske pesmi; ste li s tem na dobičku? Nikakor tega ne mislite, ampak narodu nečast delate in s tem kažete svojo nezavednost in neolikanost. Saj veste, da Lahi ne marajo za okoličanske plese, ker so slovanski, in tržaski Slovenci tudi ne, ker imajo druga razveseljevanja in druge veselice, ne pa tacih, kakor so ti plesi. Kateri zavedni Slovenec se pojde kratkočasit tja, kjer se narod zatajuje.

Čudno, da je bilo med plesalci nekaj unetih narodnjakov in zoraških pevcev, pa da se niso ti niti z eno besedo oglasili, da bi kričače pokarali, ali pa poskušali z slovanskimi kori kvakanje zadušiti.

B.

S Krasa, 5. julija. — (Otvorjenje tržašk o-hrpeljske železnice — volapük.) — Kolika radost in veselje sta napajala srce zvestega Avstrijca, ko se je pred tridesetimi leti slovesno odpravil in občemu prometu v porabo izročala južna železnica. V navzočnosti presvitlega vladarja, vseh ministrov in mnogobrojnih domačih in inostranih odličnjakov je vladika katoliški blagoslovil tržaško železnično postajo. Topov grmenje na kopnem in na morji, vihrajoče zastave, hrumeče bande so vzviševale ono za Trst silno važno slovesnost. Danes se otvori mala tržaško-hrpeljska proga, ne da bi se priprosto ljudstvo slovansko, po čigar tleh je skozi ven izpeljana, mnogo za njo zanimalo. Res, da je v dan velečestnih blagovestnikov slovanskih sv. Cirila in Metoda vršila se zanimiva slovesnost, da bi morala baš zato Slovence razveseljevati, ter svitljejo nado v njih sreju vzbujati. A da pomislim na ono nedolžno trohico — ki ni hotela pasti z mize razkošnikov, — skoro bi jel žalovati sè zaljubljenim Krčanom:

„Razboli se Jele, zlato moje,
Va utorak va najgori danak —
„Bolom bolim i umreti hoću,
Zač sam obolela va utorak,
Va utorak va najgori danak.“ itd.

(Glasnik III. 172.)

Kaj hočemo? Polagoma se daleč pride — in naglost nikoli ni pridna, rekel je polž, ko je sedem let lezel čez prelaz, pa se je zdrznol ter si hišo potrl.

Slovenski napis že pride s časoma tudi na naše postaje, a zdaj ni še ugodna doba, kajti utegnil bi ovirati vse trgovski promet, kar bi državi silno škodilo! Slovenski napis na tržaškej postaji ne bi dajal mirno spavati kakej gospodi, ki se je že bala in tresla za svoje bele zobice, da si jih morda izbije izgovarjajoča barbarična besedo „Trrrst“. Dovolj da pokaže slovansko besedo, a razljuti se „irredentar“ ko bik v španjskih narodnih bojih, ko mu kažeš rudoč krpo. Nu, pa tako hudo vender ni. Kdo bode v jezikovej enakopravnosti jezik in peresa brusil dandenes, ko kmalu dobomo svetovni jezik — volapük. Ko se uvede „volapük“ v šole in v urade — potem odpade narodnostni preprič. Že so tam daleč na Švedskem v nekem šolskem svetu sklenoli, naj se učenci

poleg materinega jezika učé tudi „volapüka“. Tudi bi se ga trgovci poprijeli, ako ne bi ta „katoliški“ (za vse kraje, čase, narode) splošni jezik iznašel bil katoliški duhovnik. „Ali more iz Nazareta kaj dobrega priti?“ poprašuje kak prepelečar. Za to iznajdbo se trgovci (ker je mnogo izraelskega rodú) kaj malo zanimajo, češ, kaj bi znašel župnik Schleyer, ali kak drugi duhovnik, da bi nam moglo koristiti? Veletržci poslužujejo se uže dalj časa malih kratkih besedi pri telegrafovanji v daljne kraje; imajo svoj jezik, ki ga le oni sami razumé n. p. telegrafuje tržaškej tvrčki (trgovski hiši) prijatelj iz Londona, Kardifa, Bombaja, itd. besedico: „beaf“ a ta pomenja cel stavek: „Blago, katero ste naročili smo vkupili, v ladjo naložili in vam že odposlali po vašej želji“. Koliko je manj stroškov ako jedno besedico telegrafujem, ne petnajst kakor v drugem slučaju. Se vé, da morajo dotični svoj ključ imeti, da si razlagajo take telegrame. Nu, nekaj sličnega je iznašel Ivan Martin Schleyer, katoliški župnik v Konstancu poleg bodamskega jezera. Njegov „volapük“ (svetovni jezik) se kaj lahko naučiš. Za množino ni treba ko s pritakniti k besedi n. p. pük-jezik, püks jeziki; flen-prijatelj; flens-prijatelji itd. sklanja se dodavši glasnike a, e, i, o, u, npr. vol-svet, vola-sveta, vole-svetu, voli-svet. Spola ne pozna volapük v imenih ko le v glagolih, n. pr. log-oko, loyän gledati, a-log-ob, gledam; a log-ol-ti si gledal; elogom on je ugledal; llogof-ona je bila gledala (conspexerat); ologobs- bomo gledali; ulogoms (oni) bodo zagledali.

Da bi Kinezom ne delal preglavice, ki ne morejo izgovarjati r, izpustil je modri župnik to Kinezom strašno črko iz svojega volapüškega jezika. Isto tako je ognol se črke h, da se ne zameri Francozom in Talijanom. Toraj, addio Trst! Nadomestiti ga bo morala druga beseda. Kdo ve, morda po skali, kjer se dviguje morski svetilnik tržaški, nekdanj imenovani čuk („zucco“), bo naše mesto po „volapük“-nazivalo se čuk? Tako bodo vsi italijanski, nemški in slovanski in kar jih je „nerešencev“ nakrat rešeni ko stari voz z strmine nizdol drdrajočega prejšnjega imena Trst-Trieste. Jednaka osoda čaka postaje Boršt-Ričmanje, in Hrpelje. Ta bo morala po „volapüku“ biti popolnem prekrščena ali po židovskem obrežana, kajti ima v početku dva „volapüčnemu“ jeziku nepoznana glasova hr. Stari pokojni znanec mi je pravil, da v Hrpeljah so ljudje veseli, in zato, ker so nekdanj kaj radi in pogostoma plesali, — zdaj pa niso več časi zato —, nazival je ono vasico „mali Pariz“. (Italijansk „učenjak“ pa je trdil: Hrpelje, po starem pravopisu „Charpelia“ je italijansko „scarpe d'Elia“ — Elijevi opanki?) Pa pustimo to, kar je bilo, vse mora biti zdaj po novem, in naše Hrpelje (hrub sv. Jele, kojeej je posvečena ondašnja cerkvice) naj se v volapüku naziva „göl“ veselje. Saj za žalost, čmernost, srditost nijeden ne mara, torej za zdaj jezik za zobmi „i srce i čelo, vam bračo veselo!“ *)

Kršimir.

Iz ajdovskega okraja 9. julija. [Ivr. dop.] (Nekaj o nedeljskih božjih službah in javnih plesih.) Po naključbi sem prišel v neko vas v našem okraju dne 19. junija, ki je bila baš nedelja: Popoludne pričela se je v farnej cerkvi navadna slovesnost s pridigo na leci, s katere je tamošnji župnik pobožno ljudstvo poučeval, s prva „piano“ in proti koncu jako „crescendo“, fortissimo, glasno. Po dovršenej pridigi ide gosp. župnik raz lece v zakristijo, od koder pokuka

*) Še več bi pisal o imenih staroslovenskih na čeej progí železnice hrpeljske, pa bojim se, da bi mnoga čitatelje to malo ali nič ne zanimalo Kjer začne postaja, pri sv. Andreju, potem Čarbola (pisano Chiar-Car-Calbula-nula-bola) kjer so slovenski kmetje vinograde obdelovali — dalje Pončana (sv. Jakov) in dolina kjer je „usina a gas“ zvala se je „Brolletto“ (Brolje) (Brojnice) je tudi voda nabrežinska (d' Aurisina) Tam na Pončani in ves onl okraj so nekdanj imeli plemenitaši tržaški Giuliani. Sedaj pa M'ianišči. Kmetje so imenovali grad Giulianov: „Starigrad“ torej je že davno moral pred l. 1528 (po G-nerini-ju) tam stati kak grad. (Grad) je tudi na Stajarskem Čolj, Čul, in od tedi Čuljani pisani večkrat Zuliari, ne pa od Rimskih cesarjev Juliani!!! Čuljani so tudi v Ričanjih, Čolji, in Coljavi so po Krasu. Saj je celo prvotni grad nemške carske rodbine Hoben-z-llern) Dalje „via dell'Istria“ proti sv. Ani, v starih list nah „Guardia“, kar je gotovo popačeno z kakega slovanskega imena morda Kartič? od ondašnjega potočiča? (Tudi v Gorici potok Kwart-Corno) od k rena kar-sciadere, tor j -krt- animal terrano scindens-in potok „kvart-Krt“, zopet pri Borštu je potok Kvart, kar so Italijani razlagali od latinskega „ad quartum lapidem!“ — Dalje Bombelj — pod Katinaro čez potok Balhovec (balog — blato od živine, ki je bivala ondi v Katunu-Viehhürde-K. tunar) zlasti po zimi itd. itd. P'isec.

skozi dveri na cerkveni dvor — na kar zapazi zvonaj nekoliko mladičev, zapri se vanje kakor sokol mej drobne ptice — a zabada, mlečneži so imeli urne pete in raztekli so se po tržišču. Kar se je potem zgodilo, to je neki uže pred sodiščem.

Sv. Petra in Pavla dan je bil v Č. vsled starejšinstvenega sklepa, javni ples z godbo, za razveseljevanje plesateljne mladine. Župan odlikovan za zasluge s zlatim križcem, dovolil je ples pred svojo „palačo“ na „brejarjih“. Sešlo se je obilno mladine skupaj iz raznih vasi one okolice. Župan je nalašč oni dan odprl krčmo in vse je bilo veselo. A kakor navadno, skoraj povsod pri javnih plesih, kjer pridejo fantje iz raznih vasi skupaj, stepejo se, jednako je bilo i v Č. Napili so se okusnega županovega vina in rabiti so se začela polena, kamenje, koli in karkoli je bilo pri rokah — tako da je marsikdo imel krvava pleča in nos — tudi, celo oče župan in njegov sin jela sta poskusiti to tepežno obrt, udrihala sta po nasprotnikih in enako nasprotniki po njima, tako da je bilo groza. Gospod župan pa bi se bil menda lahko ogol topeža in prestanih ndarcev, ako bi bil imel pripeto znamenje svoje odlike na prsih — pa žalibog, dobra misel vselej prepozno pride.

Popotnik.

Domače vesti.

Imenovanja. Gosp. kontrolor pri davkarskem uradu Edvard Sossich je imenovan davkarjem. — Finančni tajnik dr. Aleksander knez Lodzia-Pominski imenovan je svetnikom pri tukajšnjem finančnem ravnateljstvu.

Mestni zbor tržaški ima danes svojo XVI. letošnjo sejo. — Najzanimivejša točka dnevnega reda je prošnja šolskega odbora za opuščenje nedeljske šole na mestnej realki.

Velika skupščina družbe Sv. Cirila in Metoda bode dné 19. t. m. v Trstu v dvorani čitalnice, kakor smo to javili v zadnji našej številki. — Po skupščini bode skupni obed v dvorani čitalnice. — Vsak kuvert bode stal f. 1.30 z vinom vred. — Tisti tržaški rodoljubje, ki se hočejo vdeležiti skupnega obeda, so prošeni, da to naznanijo v pisarni našega lista, Tiskarna Dolenc, Via Torrente 12. Želeti je, da se mnogi rodoljubi udeležijo tudi skupnega obeda, da tako kažemo več zanimanje za naše drage goste iz vseh krajev Slovenije.

Velevažna naredba. Čujemo, da je visoko predsedništvo c. kr. prizivnega sodišča v Trstu izdalo ukaz na vse podredjena mu c. kr. sodišča, da se imajo vse sodne uloge reševati v onem deželnem jeziku, v katerem so podnesene in da se dosledno tudi zemljeknjižni upisi imajo ovrstiti, ali izvesti v jeziku, v katerem je spisana dotična prošnja. — Odvisno je tedaj od slovanskih naših strank dovršno uvedeno našega jezika v naša sodišča. — Kdor ima oči, naj vidi, kdor ima ušesa, naj čuje!

Prihodnje porotne sodbe se začno v Trstu 26. septembra pod vodstvom načelnika deželnega sodišča, gosp. Mosetiča; v Gorici 19. septembra pod vodstvom načelnika okrožnega sodišča, gosp. Sbisca. Za namestnika prvo imenovanega načelnika sta bila določena deželnega sodišča svetovalec gg. Sciolis in Coluc, za namestnika poslednje omenjenega načelnika deželnega sodišča svetovalec gg. Gorjup in Budau.

Tržaške novosti:

Za spomenik petstoletnega združenja mesta Trsta z Avstrijo se je nabralo v prošlem tednu 17 gl. 70 kr. — Glavnica iznaša tedaj danes 31.933 gl. 90 kr. — Omenili smo uže, da dotični odbor preveč tajno deluje — pa kaj hočemo? Vsaj ne gre za Italijo, radi tega se morajo Avstrijci skrivati!

Policijsko. „Nepoznati“ tatovi so ukradli gospodu H. srebrnine v vrednosti 52 gl. — Težak Josip Z. je pretepal na javnej ulici dečka Antona V. — Redarji so ga spravili na hlad. — Čevljarja Ivana Gerbeca iz Bistrice so zasačili ravno ko je izvadil nekeje gospej novčarko iz žepa. — Kočijaža Lorenca Cociancih so spravili na hlad, ker se je hotel v pijanosti z redarji pretepati. — Težak Stefan T. se je navlekel žganja v nekeje žganjariji ulice delle Acque. — Da si napravi zabavo po svojem okusu, začel je mlati z palico po kozarcih, kojih je dokaj razbil. — Stražarji so ga spravili v zavetje Tigor.

Sodnijsko. Rudolf Blasich iz Trsta je dobil 18 mesecev ječe radi tatvine ter je ob enem stavljen pod nadzorstvo redarstva. — Helena Marvinič je bila obsodena na 2 tedna zapora, ker je dné 28. aprila t. l. pustila svojo 10 mesečno nečakinja brez nadzorstva v stanovanju in tako zakrivila, da se je dete približalo ognju ter se tako močno opeklo, da je kmalo potem umrlo. — 20-letni Franjo Ukmar iz Sežane je dobil radi hudodelstva težkega telesnega poškodovanja 18 mesecev ječe.

Službo babice v Rojanu dobila je Katerina Krizmančič.

Iz Sv. Ivana nam pišejo: V nedeljo dne 3. julija imeli so Svetoivanski narodnjaki posvetovanje, da bi se ustanovila posebna podružnica za ves Svetoivanski okraj. Pričujočih je bilo blizu 30 narodnjakov. Govoril je g. Josip Negode in razjasnil nekoliko pomen družbe Sv. Cirila in Metoda, in priporočil nam je čast. gosp. Ivana M. Vatovec-a, da ga izvolimo kot pooblaščenca in on bil je jednoglasno izvoljen. Potem je še v daljnem govoru nas kratkočasil g. Stanko Godina. — V kratkem času bode sklical g. Ivan Marija Vatovec zopet zbor, ki bode izvolil odbor.

Ponudbena razprava pri vojaškem oskrbništvu. Dne 20. julija t. l. ob 11 uri p. p. obrđravala se bode pismeno-ponudbena razprava za iznajmljenje dobave sena, rezanic in slame za stelo, dalje drv za kurjavo in premoga za potrebo v Trstu, kakor tudi istih predmetov za potrebo posadke v Kopru za čas od 1. septembra 1887. do konca avgusta 1888. Tudi se sprejemajo istega dné ponudbe za prodajo 2500 k. m. trdih drv za kurjavo. — Natančni pogoji morejo se razvideti iz oglasa v službenem listu „Osservatore Triestino“ od 8. t. m. in iz ponudbenih tiskanic pri tukajšnjem c. kr. vojaškem oskrbništvu, koje se prodajajo tudi po pošti po 4 nč. vsaka pola.

Razpisane službe. Pri ravnateljstvu finance za Primorje razpisano je mesto računskega vežbenika z letno plačo 300 gl. — Potrebno je znanje nemškega, slovenskega in italijanskega jezika. Prošnje v 4 tednih c. kr. finančnemu ravnateljstvu. — Pri c. kr. deželnej sodnji v Trstu mesto kancelista. — Podčastniki, koji so dovršili 3 mesečno prakso pri sodnji, imajo prednost. — Prošnje do 12. avgusta deželnej sodnji.

Kovanje novcev v Avstriji. Zlatih penozov se je skovalo: v letu 1883. v vrednosti 5,413.043 gl., v letu 1884. v vrednosti 5,101.643 gl., v letu 1885. v vrednosti 5,792.444 gl., v letu 1886. v vrednosti 5,568.754 gl. — V srebru se je v Avstriji skovalo za 6,895.510 en — in dvagoldinarskih kosov in 301.619 kosov tolarjev Marije Terezije v vrednosti 634.856 gold. Na Ogerskem se je lansko leto skovalo 1,565.967 goldinarskih kosov. Kuprenega denarja se je lansko leto v Avstriji skovalo 39 milijonov krajcarjev in 2 milijona polukrajcarjev, tedaj skupaj za 400.000 gl. Na Ogerskem pa se je skovalo 17,670.993 krajcarjev; polukrajcarji se uže več let niso kovali. Skupaj se je lansko leto skovalo novcev v Avstriji za 10,808.754, na Ogerskem pa za 4,433.043 gl.

Pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani blagoslovilo je v nedeljo 9. t. m. svojo društveno zastavo. — Vdeležila so se slavnosti vsa ljubljanska društva; popoldne pa je bil koncert na Kozlerjevem vrtu. — Občinstva je bilo ogromno veliko. — Slavnost se je vršila v jako lepem redu. — Naše delalsko podporno društvo je poslalo „Slavecu“ brzojavno svoje čestitke.

Pravo narodno vedenje slovenske občine. V Podgori, poleg Gorice, slovenske občine, ki pa je prav blizu drugih čisto furlanskih občin, je sklenilo, kakor znano, lahonsko šolsko društvo „Pro Patria“, da napravi italijansko ljudsko šolo. Županstvo je proti temu protestovalo in okrajni šolski svet je na to prepovedal osnovo one italijanske šole. Poleg tega pa je županstvo v Podgori še sklenilo, da napravi na občinske troške slovenski otroški vrt in je tudi precej razpisalo službo vrtnarice. To je pravo postopanje slovenske občine, in mi iz srca čestitamo vrlim možem, ki so na čelu občine Podgorske ter jih stavimo v izgled mnogim in mnogim slovenskim občinam v notranjih krajih, kder je boj veliko laži.

Banka „Slavija“ poslala nam je svoje poslovno poročilo za leto 1886. Iz istega posnemamo, da je imela v preteklem letu 100.240 članov, katerim je zavarovala kapital 178,414.208 gl. 31 kr. Samo za življenje bilo je zavarovanih 40497 oseb za 22,835.193 gl. 31 kr. Njeni rezervni in poroštvni fondi iznašali so konec minolega leta 6,725.239 gl. 54 kr. Od leta 1885. pomnožili so se ti fondi za 140.593 gl. 46 kr., dasi ravno se je vlani izplačalo članom podedovanskih društev 466.492 gl.

28 kr. Vse premoženje bankino naloženo v vrednostnih papirjih, v posojilih na lastne police, v hipotekah, v posojilnicah in v poštnje hranilnici, iznašalo je 6,547.858 gl. 21 kr. Za škode se je izplačalo v letu 1886. 1,264.503 gl. 24 kr., v vseh osemnajstih letih bankinega obstoja pa 11,860.321 gl. 31 kr. — Iz tega kratkega posnetka iz obširnega in jako pregledno sestavljenega poslovnega poročila vidno je, da banka kljub napadom nemških listov stalno napreduje in da more njena uprava z mirno vestjo gledati v bodočnost.

Požar v Ribnici. Grozna nesreča je zadela S. t. m. Ribnico. — Nastal je ogenj v škednju g. Pavserja, koji se je z strahansko hitrostjo širil. — Pogorelo je vsega skupaj nad 60 poslopij in je danes nad 200 oseb brez strehe. — Da niso prihitele požarne brambe iz Dolenjevasi in pomagali iz Sodražice — nesreča bi bila še mnogo groznejša. — Revščina je neopisljiva — kdor more pogorelcem pomagati naj pomaga! Bog mu plati!

Sleparski čifuti. Nekateri španjolski čifuti, koji so imeli v Serajevu podjetje za dobavljenje živeža za vojake, oslepali so c. kr. erar za več milijonov goldinarjev. V prvej vrsti je goljufal nek Daniel Baruch, koji je bil pred zasedenjem Bosne siromak — danes pa je eden najpremožnejših posestnikov. — Sodnijska razprava proti goljufom končala se je v pondeljek. Daniel Baruch je dobil 5 let, brat njegov Josip 2 leti in drugi po več mesecev težke ječe. — Jako neprevidno je, da je bosenska vlada na svojo škodo poverila tako važno stvar takim ljudem!

Novo naše gg. naročnike prosimo uljudno, da nam pošljejo naročnino, kajti brez denarne podpore ne moremo težkej svojej nalogi zadovoljiti. — One gospode pa, koji so nam še na dolgu, opominjamo, da svoj dolg poravnajo, da se jim list ne ustavi.

Nesreča. V mestu Zug na Švicarskem so se ta teden začele hiše pogrezati; uže nad 30 hiš je požrlo jezero in bati se je, da pogrezanja še ni konec; poleg tega je zgubilo življenje tudi več ljudi. Vlada je odredila da se mora še družih 39 hiš izprazniti, kajti skoraj gotovo se bodo tudi te v jezero pogrezale. Revščina je grozna ker je več sto ljudi brez strehe in živeža.

Največjo tiskarnico na svetu ima v vlasti severno-amerikanskih držav vlada. Zadnje leto je imela 2,793.376 dolarjev strokov. Plače uradnikov so znašale 17.485 dolarjev, plačilo stavcev, tiskarjev itd. pa 1,959.620 dolarjev, za papir se je potrosilo 347.585 dolarjev.

Princ Ferdinand Koburški, katerega je bolgarsko sobranje izvolilo za kneza, porojen je bil 26. februarja 1861. na Dunaji. On je v sorodu ali svaštvo z mnogimi vladarskimi hišami, z našim prestolnikom je v svaštvo, on je stričnik angleške kraljice, vnuk francoskega kralja Filipa, v rodu s portugalskim kraljem, braziljskim cesarjem in italijansko kraljevo rodbino. Odgojen je bil na Dunaji, kder je obiskoval Terezijanum in v počitnicah prepotoval vso Evropo. Potem je stopil v avstrijsko vojaško službo in služil pri pehoti in konjici in tudi pri honvedih; mej svojimi tovariši častniki je bil kakor dober drug priljubljen, pa tudi v drugih krogih so ga zaradi njegove ljubeznjivosti in izobraženosti radi videli. On govori nemški, francoski, angleški, italijanski in madjarski, posebno izobražen je v naravoznanstvu.

Popravek. V izkaz natisnen v poslednjem št. „Eдинosti“ o darovih namenjenih deci otroškega zabavišča pri sv. Jakobu ste se vrinoli dve neljubi pomoti: dodati je še, da je čest. gospa Bonné Ana poklonila tudi steklenico malinoveca in da podarjeni ovratnik je iz kambrika.

V Trstu 13. julija 1887.

Načelnštvo ženske podružnice sv. Cirila in Metoda.

Poslanica *)

g. dopisniku v 23. broji „Soče“, s Krasa.

Z dolnjega Krasa 1. julija 1887.

V imenovanem dopisu stresate svojo sveto jezo na dolnji Kras, očitaje, da se preveč pleše, sosebno krčmarjem, češ, da so oni, ki rajajo povod. Sreča za nje, da je vse iz trte zvito, da je ples le pretveza vašim posebnim namenom, da so vaši udarci le mahljaji v zrak in suvanja v žakelj, ker v konja ne morete. Večina vaših besedi je toliko res, kakor ono, da ste „Kraševci“. No, na sodnji dan, ako se morda Brda, kjer ste nehvaležni svet zagledali, vsled občnega potresa prekuenejo

*) Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava veleva.

na Kras, utegnute to postati, ako vam ostane kaj časa v splošnih zmešnjavah. Kako ste pa vi nesebični, katero čednost kraškim krčmarjem tako srdito odrekate, češ, da je med njimi zmiorn ravs in kavs za dovoljenja, kakor med otroki na goriskem Travniku, ko se o pustni korsi pulijo in lasajo za padle „konfete“, dokaze naj to le. Poprej pa blagovolite izpiti kozarec frišne vode, da si ohladite vročino, ako bi vas utegnola nadlegovati. Čujmo!

1. Krčmarji prosijo dovoljenja pogostoma. Vi pa pogostoma „brez dovoljenja“ vas, na katero Vas služba veže, nepostavno zapuščate, da Vas „z sprehodov“ in „kupčij“ večkrat po 2 dni ni nazaj.

2. Krčmarjem zamerjate, da za dobiček dovolitev prosijo. Ali je to kaj čudnega? Oni prosijo za en dan; vi bi celo za dva dni zaporedoma dovoljenja k plesu prosili, da bi le Vaše vino, da bi tudi bira bilo, prav gladko teklo v grla plesalcem in godcem. Take trobente slišati, bi se Vi v tem slučaju tako grozno oveselili, da bi koj vse grehe odpustili kraškim krčmarjem kajti, da tudi Vi dosti cvenka ljubite, kaže to, da se za miloščino pri vis. vladi kaj pridno poganjate in se podpore, sestajajoče v 50 for., nikakor ne branite, čeprav znašajo le Vaši službeni l. dohodki okoli 2000 for.

3. Neki krčmar — tako pišete Vi, — želi imeti ples vsako nedeljo, da bi si njegov sin s harmoniko kaj zaslužil. Ta krčmar zna dobro računati, Vi pa ste mimo njega v računani pravi mojster, če se pomisli, da ste za 3 kile divjega murbinoga perja, ki se je ponevedoma na Vašem osmukalo, in ki je bilo na 50 s. cenjeno, cele tri forinte zahtevali in po dolgem pretenji tudi dobili, na kar ste se kaj zvito pobahali, da ste denar po „svojej furbariji“ potegnoli. Presneto, ali ste furbasti! Le da se kakšenkrat tudi Vam kakor gōsi zgodi, kedar se jej spodrkne, in da račun brez krčmarja delate, kakor takrat, ko ste od dolžnika tirjali 33 for. 60 s., čeprav vam je sodnja prisodila samo 30 f. 42½ s., ktero poslednjo svoto ste po Petrovo trikrat zatajili, to je zavrneli, dokler ni bilo še okroglega „pol solda“, kterega je manjkalo, prinesenega. No, morda še kak turški davkar ni tako natančen!

Zdaj pa en par dobrih svetov ne bo škodilo: Kedar boste še kedaj po dolenjem Krasu pometali, vkupite si bolj fino metlo, potem pogledajte še prej pred svoj prag, in naposled potrkajte še močno trikrat, prav močno na svoja prsa. Bismark rabi neko skrivno mast, da si tolstoto pobere s telesa, Vi pa, ker niste Bismark, pridno molite, da Vam Bog debelost odvzame, da boste mogli kedaj se spraviti skozi nebeška vrata, ki so neki silno ozka. Na vsak način vam vaši občinarji že sodaj napravijo godbo in bakljado, ko bi odšli na boljši kraj, kakor ste javno rekli, da bi se spravili raje en dan preje nego pozneje. A tisti dan se strašno odmice!

Kraševci.

Poslano.

Podpisani sem bil letos jako nevarno bolan ter sem moral čez štiri mesece v postelji ostati. Vse prizadevanje zdravnikov mi je le toliko pomagalo, da sem mogel hoditi, ako se nisem na koga opiral. — Nasvetovalo mi se je, da obiščem kojo gozdno kopelj in odločil sem se, podati se v kopelj v Annenheim pri Blaku. — Malo časa še-le sem tukaj, in hvala Bogu sem se v tem divnem kraju — da ne rečem paradizu — toliko okrepil, da morem uže sedaj sam sprehajati se in to celo na gore. Radi tega priporočam to kopelj vsem bolnikom, ker sem prepričan, da se v kratkem času ozdrave.

Tu je elegantna zgradba z vsem, kar je potrebno k prijetnemu življenju, divno jezero, katerega obali so obrastene z krasnimi gozdi, čist zrak in diven razgled na bližnje gore — sploh vse, kar more občutljivo srce razveseliti. — Zraven tega pa so cene v zavodu jako nizke in jedila izvrstna. — Vsaki dan 7krat plovi parnik od železnične postaje Sattendorf (dve postaji nad Blakom) v Annenheim in zopet nazaj.

Cene so sledeče: Annenheim-Sattendorf — in nazaj z parnikom 15 kr.; Sattendorf-Blak — in nazaj z železnico v III. razr. 25 kr.; v II. razr. 40 kr.

Prepričan sem, da mi bode vsakdo hvaležen, kateri hoče moj svet poslušati.

Andrej Covacich
iz Barkovelj pri Trstu.

Borsno poročilo.

Borsa je bila več dni iako nemirna, vendar pa se je sopes pomirila in so se zdajkurzi skoro vsih papirjev, posebno pa državnih, zboljšali. — Tendenca pa pri vsem tem nedoločena.

